

MĚSÍČNÍK EU AKTUALIT

EU Office / Knowledge Centre | Září 2019 | 192



V boji se suchem Česku pomáhá i společná zemědělská politika

Prohlubování hospodářské a měnové unie a zdraví bankovního sektoru v EU

Finanční podpora pro energetické projekty

Obsah

Události v EU:	Vláda UK přijala návrh zákona, který má zabránit brexitu bez dohody	strana 2
Brusel Inside:	K dohodám EU s Mercosurem a Vietnamem	strana 5
Drobnohled:	V boji se suchem Česku pomáhá i společná zemědělská politika	strana 6
Hlavní téma:	Prohlubování hospodářské a měnové unie a zdraví bankovního sektoru v EU	strana 7
EU Seriál:	Finanční podpora pro energetické projekty	strana 11



EKONOMICKÉ A STRATEGICKÉ ANALÝZY

David Navrátil

hlavní ekonom České spořitelny

+420 224 995 439, dnavratil@csas.cz

Petr Zahradník

+420 956 765 213, pzahradnik@csas.cz

EU OFFICE / KNOWLEDGE CENTRE

Tomáš Kozelský

+420 956 718 013, tkozelsky@csas.cz

Tereza Hrtusová

+420 956 718 012, thrtusova@csas.cz

Radek Novák

+420 956 718 015, radeknovak@csas.cz

Česká spořitelna, a.s.

Budějovická 1518/13b

140 00 Praha 4

EU_office@csas.cz

<http://www.csas.cz/eu>

Sledujte nás na Twitteru:



Obsahovými partnery Měsíčníku EU aktualit jsou

Zastoupení Evropské komise v ČR a portál EurActiv.cz



EURACTIV.cz

Milí čtenáři,

září by se v mnoha ohledech dalo charakterizovat jako energeticky náročné období. Návraty z dovolených, začátek školního roku, nasazení „plného“ pracovního tempa či znovuzavedení pohybového režimu po všech letních grilováních a pивních zahrádkách... A ačkoliv to vůbec nebylo záměrem, je to právě slovo „energie“, které charakterizuje obsah zářijového Měsíčníku.

Rozhodně ji totiž bude (ještě asi dlouho) potřebovat Boris Johnson, který 4. září utrpěl „porážku“, když poslanci schválili návrh zákona, který mu má zabránit v uskutečnění brexitu bez dohody k 31. říjnu (návrh podpořilo celkem 327 poslanců, proti jich bylo 299). Návrh dává vládě čas do 19. října pro dosažení nové podoby dohody se zbytkem EU. V opačném případě ukládá podmínku udělení souhlasu parlamentu s uskutečněním scénáře „No-deal“. Pokud nebude ani jedna z těchto podmínek uskutečněna, Boris Johnson musí EU požádat o odklad brexitu do 31. ledna 2020. Řešením situace by dle premiéra mělo být vypsání předčasných voleb na 15. října. O tom, zda se skutečně, znovu (4. září návrh nepodpořil) rozhodne parlament v pondělí 9. září. Pravděpodobnost, že budou podpořeny, je však malá. Nové složení parlamentu by totiž ještě mohlo brexit bez dohody k 31. říjnu umožnit. Cílem opozice tak bude posunutí voleb až někdy k listopadovému termínu. Konání předčasných voleb si sice nepřeje ani Boris Johnson, ale jak sám říká, rozhodnutí by mělo být na britském lidu (ano, zase...). Jaké šance dávají obyvatelé Spojeného království jednotlivým scénářům, uvádí ve svém průzkumu ze začátku září agentura YouGov. Celkem 72 % si myslí, že je stále reálná varianta brexitu bez dohody k poslednímu říjnu. Odsunutí brexitu za 31. říjen považuje za stále reálné 56 % Britů. Na otázku, zda může nastat situace, že Spojené království po tom všem zůstane členem EU, kladně reagovalo 34 % občanů, 41 % tuto možnost vidí jako nemožnou. A nyní opět přichází má „oblíbená“ brexitová věta: „Jak to bude dále, se dozvíme v průběhu následujících dní...“

Kdo koho nechá ve Spojeném království „na suchu“ ještě nevíme, ale díky mapě Evropské observatoře pro suchu můžeme s jistotou říci, které oblasti v rámci celé Unie trpí nedostatkem srážek. Jak v boji se suchem, které Českou republiku trápí už šestým rokem po sobě, EU pomáhá, si můžete přečíst v příspěvku Pavlína Žákové na straně 6.

„Na suchu“ rozhodně nejsou zásobníky zemního plynu, které hlásí zaplněnost z 90 % (ČR patří k těm nejlepším). Spojené státy totiž skokově navýšily své exporty zkapalněného zemního plynu (díky těžbě z břidlic). Export LNG z USA do Evropy vzrostl o 272 % a jejich podíl na celkovém dovozu LNG aktuálně činí zhruba 5 %. Jeho největšími importéry do Evropy jsou státy jako Katar, Nigérie a Alžírsko.

Evropané tak před letošní zimou mohou být o trochu klidnější, což se nedá říci o společnosti, která zajišťuje výstavbu plynovodu Nord Stream 2. Ten má zajistit další proudění zemního plynu do Evropy, tentokrát však z východu. V současnosti je dokončeno asi 70 % plynovodu, čeká se však na povolení Dánska k položení potrubí v jeho vodách.

Pokud máte i vy nějaký energetický projekt, na který se snažíte získat finanční podporu, možná vám napoví přehled dostupných „penězovodů“ na posledních stranách Měsíčníku.

Přeji vám krásný a pokud možno energií nabitý víkend,

Tereza

Události v EU



Vláda UK přijala návrh zákona, který má zabránit brexitu bez dohody - Obchod mezi UK a Jižní Koreou bude pokračovat i po brexitu. Hodnota vzájemného obchodu v loňském roce činila 10,5 miliardy liber. - Zásob zemního plynu má EU dostatek. Nejlépe zásobenými zeměmi jsou Francie, Německo, Belgie, Dánsko, Rakousko, ČR a Nizozemí.

BREXIT

Vláda UK přijala návrh zákona, který má zabránit brexitu bez dohody

Britská vláda ustoupila od svého odporu k zákonu, který má zabránit neřízenému odchodu z Evropské unie. Vláda se shodla s opozicí na tom, že v horní komoře parlamentu, Sněmovně lordů, nebude návrh blokován a že bude schválen do odpoledne 5. září.

Návrh zákona, který 4. září schválili poslanci Dolní sněmovny, **dává vládě čas do 19. října na dosažení nové dohody s Evropskou unií na unijním summitu 17. října, nebo požaduje souhlas parlamentu v případě neřízeného odchodu z unie.** Pokud vláda nesplní ani jednu podmínku, musí premiér dopisem požádat Evropskou radu o další odklad brexitu, tentokrát do 31. ledna 2020.

Co za změnou názoru vlády stojí, není jasné. Vláda je nicméně v případě vypsaní předčasných voleb odkázána na podporu opozice.

Premiér Boris Johnson chtěl, aby poslanci schválili předčasné volby na 15. října, což ale odmítli. Pro jejich vypsaní potřeboval předseda vlády souhlas dvou třetin poslanců, tedy nejméně 434. Návrh jich ale podpořilo jen 298, 56 zákonodárců bylo proti. Opoziční labouristé instruovali své poslance, aby se hlasování zdrželi.

Vůdce opozice Jeremy Corbyn jako podmínku vypsaní voleb uvedl, že nejdříve musí být schválen zákon proti neřízenému brexitu. **Není tedy vyloučeno, že se vláda pokusí požádat parlament znovu o vypsaní předčasných voleb.**

Johnson v první reakci na odmítnutí návrhu na předčasné volby uvedl, že „Jeremy Corbyn je prvním opozičním vůdcem, který odmítl pozvánku k volbám“. Johnson se domnívá, že je to kvůli tomu, že si vůdce labouristů nemyslí, že by mohl vyhrát.



<https://euractiv.cz/section/brexit/news/britsti-poslanci-odmitli-predcasne-volby-vlada-prijme-navrh-zakona-o-odkladu-brexitu/>
<https://www.gov.uk/world/brexit-ireland>

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

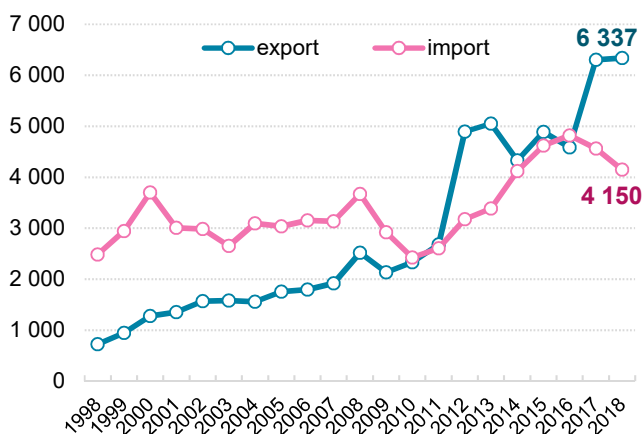
Obchod mezi UK a Jižní Koreou bude pokračovat i po brexitu

Británie podepsala 22. srpna s Jižní Koreou dohodu o „kontinuitě“ obchodu, která umožní podnikům obou zemí volně obchodovat i po odchodu Británie z Evropské unie.

Dohoda, kterou podepsal ministr obchodu Liz Trussová a Ju Mjong-hi, je zhruba v souladu s podmínkami stávající dohody o volném obchodu mezi Jižní Koreou a EU.

Hodnota vzájemného obchodu Británie a Jižní Koreje v loňském roce činila 10,5 miliardy liber (ONS).

Vývoj zahraničního obchodu UK-Jižní Korea (mil. liber)



Zdroj: Office for National Statistics (ONS); v běžných cenách

V červnu obě země uzavřely předběžnou dohodu o volném obchodu, která byla prvním pobrexitovým ujednáním Londýna s některou z asijských zemí.

Jižní Korea je globálním lídrem ve sféře elektroniky, ocelářského a automobilového průmyslu. Její vývoz do Británie loni dosáhl 4,2 miliardy liber. Čtvrtá největší asijská ekonomika vyváží do Británie převážně automobily a lodě, zatímco dováží ropu, automobily a whisky.

Jako člen EU je Británie účastníkem 40 obchodních dohod mezi Unií a jejími partnery. Pokud z EU odejde bez dohody, přestane být okamžitě také účastníkem těchto dohod, což může narušit asi 11 procent britského obchodu.

Dosud si Británie zajistila dohody o pokračování obchodování i po brexitu se 13 státy a územími. Jsou mezi nimi Izrael, Norsko, Island, Švýcarsko nebo Chile.

<https://euractiv.cz/section/brexit/news/obchod-mezibritaniia-jizni-koreou-bude-nerusene-pokracovat-i-po-brexitu/>

<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/south-korea/>



ENERGETIKA

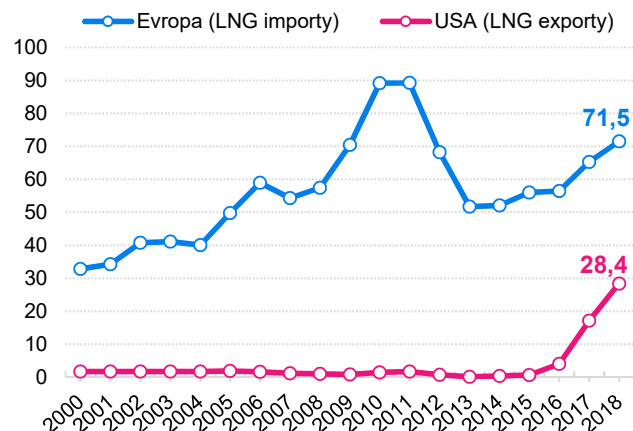
Zásob zemního plynu má Evropská unie dostatek

Evropská unie je v oblasti energií závislá na importu, a proto je zabezpečení dodávek jednou z předních priorit. Obavy z přerušení přísunu energetických zdrojů jsou patrné především v zimním období, kdy evropské domácnosti čelí riziku nedostatku energie k vytápění.

Před letošní zimou však mohou Evropané spát trochu klidněji. **Soupeřením USA a Ruska o podíl na energetickém trhu spadly na počátku července ceny zemního plynu na desetileté minimum.**

Spojené státy zažívají boom v těžbě plynu z břidlic, což umožňuje masivní export zkapalněného zemního plynu (LNG) na evropský trh. Donedávna byly hlavním odběratelem LNG severské státy, ale v současné době se mezi významné importéry začíná řadit také Španělsko.

Vývoj dovozu LNG do Evropy a exportu z USA (mld. m³)



Zdroj: BP ; celkové dovozy do Evropy a celkové vývozy z USA

Americký export LNG do Evropy vzrostl o 272 % poté, co se Donald Trump s Jeanem-Claudem Junckerem na letošní červnové schůzce shodli na posílení energetické spolupráce mezi USA a EU.

Evropská unie je nyní největším odběratelem amerického LNG. Zatímco dlouhodobé kontrakty dodávek plynu plynovodem jsou podmíněné cenou ropy, nákup LNG se řídí aktuální tržní cenou, což vede k volatilnější situaci na trhu.

Zásoby zemního plynu pro letošní zimní sezónu výrazně přesáhly průměrnou výši běžnou pro tuto část roku. Současně do Evropy dál proudí zemní plyn ze Spojených států a v evropských přístavech čeká na pravděpodobný nárůst poptávky během chladnějších měsíců.

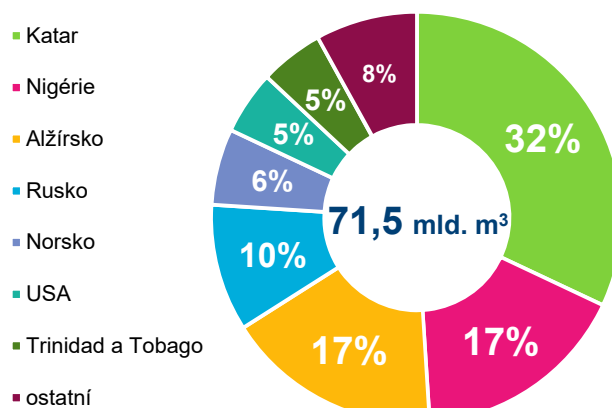
Podle společnosti Gas Infrastructure Europe hlásí zásobárny zemního plynu zaplnění kapacity z 90 %. Nejlépe

zásobenými zeměmi jsou Francie, Německo, Belgie, Dánsko, Rakousko, Česká republika a Nizozemí.

Téma energetické bezpečnosti se objevuje v politických diskuzích velmi často a zahrnuje vše od zdokonalení elektrické přenosové sítě přes klimatickou politiku až po dostavbu kontroverzního plynovodu Nord Stream 2.

Důležitost tohoto tématu je podtržena existencí Strategie energetické bezpečnosti, kterou vydala Evropská komise v roce 2014 a která utváří rámec pro tvorbu legislativy v této oblasti.

Podíl na dovozu LNG do Evropy (2018, % z celku)



Zdroj: BP

Hlavní obavou Evropské unie je přílišná závislost na plynu z Ruska, přičemž dokončení projektu Nord Stream 2 situaci pouze umocní.

Proti novému plynovodu silně vystupují Spojené státy, které aktivně vyzývají vlády východoevropských zemí, zejména polskou, aby blokovaly jeho výstavbu.

Nedávná vlna exportu amerického LNG do Evropy by ale mohla zpochybnit argumenty hovořící proti dostavbě nového plynovodu.

Úspěch plynu ze Spojených států totiž znamená snížení tržního podílu pro ruský Gazprom, a USA se tak ocitá ve výhodné pozici pro soupeření s ruským plynovodem.

Debata o energetické bezpečnosti v režii nových unijních představitelů se tak bude odvíjet v době nízkých cen energií, plných zásobníků plynu a hojnosti plynu proudícího ze Spojených států. Relativně poklidná atmosféra kolem dodávek plynu by mohla mít příznivý vliv na dostavbu projektu Nord Stream 2.

<https://euractiv.cz/section/energeticka-bezpecnost/news/eu-se-nemusi-bat-nedostatku-zemniho-plynu-na-topnou-sezonu-je-pripravena/>

<https://www.bp.com/en/global/corporate/energy-economics/statistical-review-of-world-energy.html>

Události v EU



Společnost Nord Stream 2 soudní cestou napadla revizi směrnice o zemním plynu a požaduje její zrušení. - Zahájení činnosti plynovodu by mohlo být odloženo až o osm měsíců, což si vyžádá dodatečné náklady 660 milionů eur. Gazprom dokončil více než 70 % plynovodu, nyní čeká na schválení žádosti o položení potrubí v dánských vodách od úřadů v Dánsku.

Nord Stream 2 požaduje zrušení směrnice o zemním plynu u Soudního dvora EU

Společnost zodpovědná za výstavbu plynovodu Nord Stream 2 soudní cestou napadla revizi směrnice o zemním plynu a požaduje její zrušení. Změna směrnice byla přijata v dubnu letošního roku a má zajistit, aby se pravidla upravující vnitřní trh EU se zemním plynem vztahovala rovněž na plynovody vedoucí do třetích zemí a z nich.

Způsob, jakým se firma rozhodla problém řešit, je překvapivý, neboť doposud společnost zvažovala pouze cestu vyjednávání sporných bodů směrnice v rámci arbitráže. Na základě historické zkušenosti však délka arbitráže výrazně přesahuje dobu trvání vyřízení žádosti o anulování směrnice, kdy projednání žádosti trvá průměrně 20 měsíců.

Dle hodnocení některých právních expertů směrnice poskytuje již dokončeným potrubím možnost odchýlit se od pravidel unijního trhu s energiemi. Závazná je totiž pouze pro projekty dokončené po vstupu směrnice v platnost. Finální rozhodnutí o investicích do projektu Nord Stream 2 ale padlo dávno před tím, než směrnice vešla v platnost. Nord Stream 2 tak jako jediný nemůže výjimku využít, což je dle vedení projektu diskriminující.

Kontroverzní projekt v hodnotě 11 miliard dolarů propojující Rusko s Německem přes dno Baltského moře má do budoucna až dvojnásobně navýšit ruské dodávky plynu do největší unijní ekonomiky.

Společnost nyní musí počkat na rozhodnutí Soudního dvora EU. Ten může ve výsledku rozhodnout o zrušení směrnice například z důvodu porušení unijních smluv nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejich provádění nebo z důvodu zneužití moci. Právě o zrušení v plném rozsahu společnost Nord Stream 2 usiluje. Soud také může zrušit pouze určitou část směrnice, nebo žalobě nevyhovět.

<https://euractiv.cz/section/energetika/news/nord-stream-2-si-stezuje-na-smernici-o-zemnim-plynu-u-soudniho-dvora-eu/>

<https://www.nord-stream2.com/media-info/news-events/nord-stream-2-calls-on-court-of-justice-of-the-european-union-to-annul-discriminatory-measures-133/>

Dostavbu plynovodu Nord Stream 2 komplikuje Dánsko

Zahájení činnosti plynovodu by mohlo být odloženo až o osm měsíců, což si vyžádá dodatečné náklady 660 milionů eur (17 miliard Kč). Projekt kritizují Spojené státy, ale také některé země ve východní Evropě, Skandinávii a Pobaltí. Upozorňují, že zvýší závislost Evropy na ruském plynu.

Načasování dokončení projektu je důležité pro novou smlouvu o tranzitu plynu mezi Moskvou a Kyjevem. Ukrajina je nyní hlavní ruskou trasou pro vývoz do Evropy.

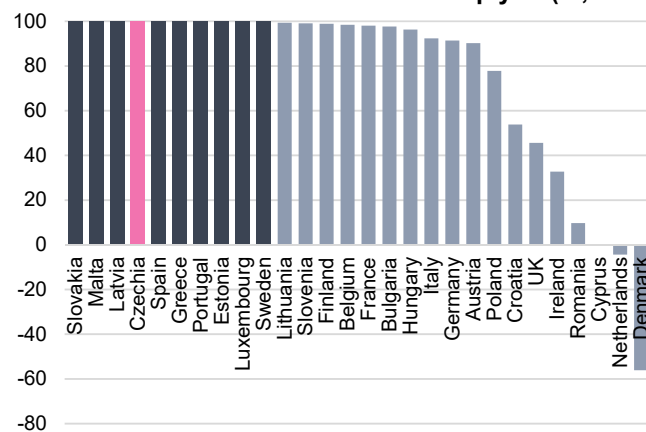
Tranzitní dohoda je zdrojem značných příjmů ukrajinského rozpočtu, na konci letošního roku ale její platnost končí. Podle původního plánu měl být do té doby zahájen provoz plynovodu Nord Stream 2.

Gazprom dokončil více než 70 % plynovodu, od dubna 2017 ale čeká na schválení žádosti o položení potrubí v dánských vodách od úřadů v Dánsku. Plynovod vede vodami Finska, Švédska, Dánska a Německa a vyjma Dánska už získal povolení od všech zemí.

Provozovatel plynovodu už podal v Dánsku dva návrhy trasy s žádostí o schválení, první před více než dvěma lety. V březnu dánský energetický úřad požádal o posouzení vlivu na životní prostředí u třetí možnosti trasy. Nord Stream 2 označil třetí žádost o novou trasu za úmyslný pokus dokončení projektu zpozdit.

Podle dopisu provozovatele plynovodu dánským úřadům, požadavek na třetí trasu může způsobit značné zpoždění a dodatečné náklady 560 milionů eur. Mimo to už firmě v souvislosti s tímto novým požadavkem na třetí trasu vznikly náklady 100 milionů eur. Původní rozpočet na plynovod je 9,5 miliardy eur.

Závislost zemí EU na dovozu zemního plynu (% , 2017)



Zdroj: Eurostat; tmavě jsou vyznačeny zcela závislé státy

Dánsko mohlo vetovat první návrh trasy. **Podle zákona z roku 2017 může země z bezpečnostních důvodů zakázat, aby plynovod procházel jejími teritoriálními vodami. Na další dvě možné trasy však veto uplatnit nemůže, protože vedou výlučnou ekonomickou zónou, ne teritoriálními vodami.**

V květnu provozovatel uvedl, že plynovod pravděpodobně nebude spuštěn podle plánu do konce roku 2019, ale spíše až v roce 2020.

<https://euractiv.cz/section/energetika/news/dostavba-plynovodu-nord-stream-2-bude-mit-asi-zpozdeni-dokonceni-komplikuje-dansko/>

<https://www.nord-stream2.com/>

Ekonomika EU roste v roce 2019 již sedmým rokem v řadě a s ohledem na stále pozitivní očekávání v příštím roce se významně zvyšuje naděje na dosažení jednoho z nejdelších období ekonomické konjunktury v její moderní historii. Za nejvýznamnější rizikové faktory jsou tentokrát označovány nikoliv vnitřní ekonomické důvody, ale zejména ty vnější. Jaké? Čtete v příspěvku Petra Zahradníka.



Brusel Inside

K DOHODÁM EU S MERCOSUREM A VIETNAMEM

Ekonomika EU roste v roce 2019 již sedmým rokem v řadě a s ohledem na stále pozitivní očekávání v roce příštím se významně zvyšuje naděje na dosažení jednoho z nejdelších období ekonomické konjunktury v její moderní historii. Zodpovědní tvůrci hospodářské politiky však již současně hledí do delšího budoucna, kde větší rysy ekonomického zpomalení, v některých teritoriích i poklesu.

Za nejvýznamnější rizikové faktory tohoto klesajícího trendu jsou tentokrát označovány nikoliv vnitřní ekonomické důvody, ale zejména ty vnější – jsou obecně spojeny se zhoršující se geopolitickou



situací, faktem, že někteří tradiční partneři pro Evropu usilují o změnu pravidel hry mezinárodního obchodu i investic, že snaha o zesílení jejich globálního ekonomického vlivu se projevuje nikoliv cestou úspěchu v rovném konkurenčním boji, nýbrž v kladení bariér a překážek pro volné obchodní a investiční toky. Zvýšené riziko obchodních a investičních válek s rezultujícími negativními dopady na ekonomiku EU, i ztrátu vlastního vlivu na globální ekonomický řád, je nadto doprovázeno již dlouhodobější ztrátou pozic EU v globální ekonomice. Podíl EU na světovém obchodu, investicích setrvale klesá, což se následně projevuje v zeslabující se roli unijních představitelů v nejrůznějších globálních institucích a organizacích.

Jednou z největších výzev pro ekonomiku EU je obrátit tento trend cestou robustního posílení vnějšího rozměru ekonomické výkonnosti i hospodářské politiky EU. Nejlépe prostřednictvím principů a zásad, které EU sama ctí, považuje je za vlastní a prakticky se jimi řídí. Tedy férové, pokud možno otevřené hospodářské soutěže, akcentující však též kritéria sociální a environmentální udržitelnosti. A cestou k dosažení tohoto cíle jsou strategické dohody o vzájemném obchodu a investicích s různými oblastmi světa, kde lze právě výše uvedené principy prakticky prosazovat a naplňovat. V roce 2019 – po několika dekádách uvolňování a liberalizace podmínek mezinárodního obchodu a investic – je to však těžší, než by se na první pohled zdálo. Za okolností rizika další eskalace obchodních a investičních válek se ukazuje, že zemí či jejich uskupení, vhodných či ochotných tyto dohody s EU v současnosti uzavírat až tak moc není.

Proto lze vítat, že v červnu se podařilo dosáhnout jejich uzavření se dvěma teritorii (jež jsou si navzájem též dosti vzdáleny, a to nejen geograficky), kde se zdá, že budou mít reálný smysl. Těmito teritorii jsou Mercosur a Vietnam. Velmi pozitivním rysem obou z nich je fakt, že se jedná o významná teritoria, nadto s tradičními vazbami na Evropu. O významu zemí Latinské Ameriky a jejich vzájemném vztahu s Evropou netřeba více dodávat. V případě Vietnamu se jedná o populačně významnou zemi s prudkým hospodářským růstem a navzdory své komunistické politické fasádě umožňující velice dravý rozmach tržní konkurence.

V porovnání s EU se však jedná v obou případech o teritoria, jejichž ekonomická vyspělost propastně zaostává za průměrem EU. Tento fakt se musí nutně projevit do podoby jejich ekonomických vztahů s Evropou, když v uvolněných podmínkách tyto budou především cenově/nákladově konkurovat mnohem dražší evropské produkci (to je zásadní rozdíl oproti jiným dvěma nedávným a kladně hodnoceným dohodám, které EU uzavřela – tedy s Kanadou a Japonskem, kde se jedná o uvolnění obchodních a investičních podmínek mezi přibližně stejně vyspělými partnery). Tento prostor bude buď využit k tomu, že se tyto rozdíly v budoucnu sblíží, čímž se otevřou možnosti pro kvalitativně vyšší oblasti vzájemné spolupráce a součinnosti, anebo tyto rozdíly budou ponechány bez výrazné změny a EU bude čelit riziku obvinění z obnovy koloniálních praktik z dávných dekád a století.

Nadto zde leží riziko, že v souvislosti s dohodami se ve větší, než malé míře bude akcentovat jev sociálního a environmentálního dumpingu. V podmínkách zesilující politické korektnosti v Evropě si lze jen těžko představit, jak budou obě strany vykládat a interpretovat problém, kdy pracovní aktivity jsou vykonávány dětmi za podmínek, které by nikde v Evropě neprošly, či jak dopad ekonomických aktivit na životní prostředí v příslušných zemích je z evropského pohledu též neakceptovatelný.

Jistý test odolnosti těchto dohod nabízí stávající slovní přestřelky vyvolané likvidačními požáry v amazonském pralese. Nehledě na to, že obě dohody nejsou nikterak vítány v některých odvětvích některých členských států EU. Francouzský zemědělec jako symbol odporu a protestu proti nim tak není překvapením.

To, že tyto dohody byly podepsány, je nesporně dobře. Jejich prosazení však nebude jednoduché, protože jejich partneři vykazují značné vzájemné rozdíly. Z těchto rozdílů mohou vyplynout rozpory. Opravdovým testem odolnosti obou dohod tak bude způsob, jakým budou tyto rozpory řešeny.

Petr Zahradník



Česká republika zažívá šestý suchý rok. V porovnání s loňským rokem bylo sice léto deštivější, Česko ale stále figuruje – alespoň zčásti – mezi ohroženými regiony Evropy. Podle mapy sucha Evropy, kterou provozuje Evropská observatoř pro sucho, se s nedostatkem srážek a vláh v půdě v současnosti potýkají zejména severozápadní Čechy.

V BOJI SE SUCHEM ČESKU POMÁHÁ I SPOLEČNÁ ZEMĚDĚLSKÁ POLITIKA

Podle Českého hydrometeorologického ústavu bylo v polovině srpna půdní sucho na 42 procentech českého území.

Česko je díky své geografické poloze ve specifické situaci: do země žádná voda nepřitéká, naopak všechna odtéká do jiných zemí.

Dalším českým specifikem jsou rozsáhlé zemědělské plochy bez krajinných prvků, jako jsou meze, remízky, příkopy, mokřady či stromořadí, které by pomohly vodu zadržovat. I proto patří Česko výhledově z pohledu sucha mezi rizikovější země.

Podle řady vědců se dlouhodobý nedostatek vody dostal do fáze socioekonomického sucha. To je stav, při kterém nedostatek vody neovlivňuje jen zemědělskou produkci nebo hladinu vodních toků, ale přímo zasahuje do pohodlí a každodenního života obyvatel.

Mezi odborníky i zemědělci se stále více hovoří o tom, jaká opatření je třeba přijmout, aby společnost problémům se suchem lépe předcházela nebo aby se novým klimatickým podmínkám přizpůsobila. Tato opatření sahají od sázení plodin odolných na sucho přes sbírání dešťové vody až po vytváření dělících prvků v krajině.

Při financování prevence sucha významně pomáhají evropské dotace. Boj se suchem a změnou klimatu se objevuje v celé řadě programů a mohou je využívat zemědělci, obce i podniky. Zřejmě nejvíce na boj se suchem přispívá Program rozvoje venkova. Z něj se financuje např. výstavba nebo rekonstrukce rybníků a přehrad, výsadba zeleně, pěstování vhodných plodin a vytváření dělících prvků v krajině. Dále se z něj podporuje hospodaření šetrné k půdě a vodě a celofiremní ekologické hospodaření.

Významným opatřením jsou i pozemkové úpravy kde oprávněnými náklady jsou investice na zvýšení retenční schopnosti krajiny (např. výstavba retenčních nádrží). Zemědělské podniky mohou také žádat o dotace na zavádění nových technologií, které šetří vodu – například při oplachu zeleniny. Evropská unie umožňuje v rámci programu financovat i budování zavlažovacích systémů, této možnosti však Česko zatím nevyužívá. Evropský rozpočet v minulých letech ztráty způsobené suchem českým farmářům kompenzoval dřívější výplatou dotací.

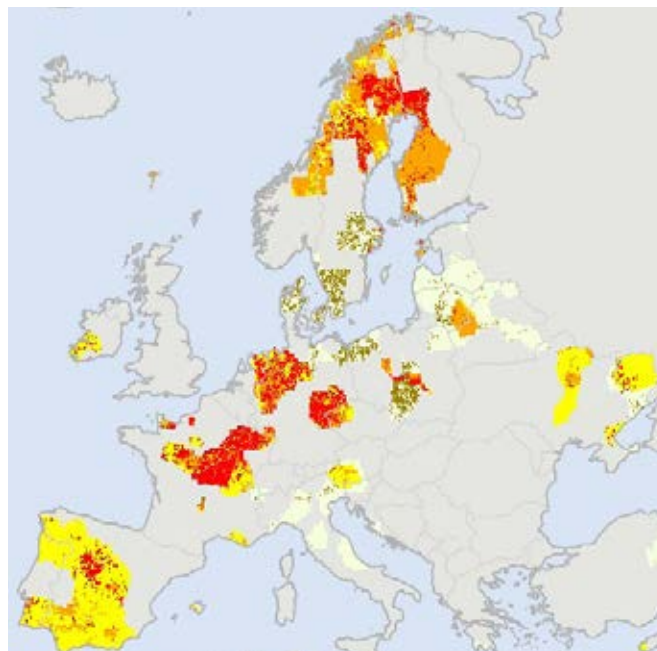
Do budoucna se podíl „zelených“ opatření v rámci evropského rozpočtu ještě podstatně zvýší. V rámci společné zemědělské politiky se tři z devíti cílů navržených pro období 2021-2027 a přibližně 40% rozpočtu budou týkat životního

prostředí a klimatu. Přímé platby zemědělcům budou i nadále podmíněny používáním zemědělských postupů šetrných k životnímu prostředí a klimatu, ovšem s vyššími normami než doposud. Každý členský stát by měl navíc prostřednictvím tzv. „eko-schémat“ vytvořit pobídky, aby zemědělci volili ekologické postupy i nad rámec povinných požadavků.

Z rozpočtu na rozvoj venkova by na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu mělo jít po roce 2020 alespoň 30 procent, tedy necelých 50 miliard korun. V oblastech s přírodními omezeními, např. v horských oblastech, bude rozpočet na opatření související se životním prostředím ještě navýšen.

Finanční prostředky na rozvoj venkova budou směřovat zejména na podporu opatření šetrných k životnímu prostředí a klimatu (agro-environmentální opatření), ale mohou být také využity na předávání znalostí, investice šetrné k životnímu prostředí, inovace či spolupráci.

Mapa sucha v Evropě (srpen 2019)



■ deficit srážek
■ deficit vlhkosti půdy
■ částečné zotavení vegetace
■ úplné zotavení vegetace
■ vegetace postižena suchem

Zdroj: *Evropská observatoř pro sucho*

Pavlaína Žáková, Zastoupení Evropské komise v ČR

Vzhledem k tomu, že jarní balíček aktuálních hospodářsko-politických dokumentů Evropské unie byl jak významově, tak obsahově notně bohatý, představuje tento text volné pokračování pojednání, které tvořilo rubriku Hlavní téma v srpnovém čísle Měsíčníku EU aktualit.



Hlavní téma

PROHLUBOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE A ZDRAVÍ BANKOVNÍHO SEKTORU V EU

Červnové zasedání Euroskupiny bylo významnější, než bývá pro tento formát jednání obvyklé. Při jeho příležitosti připravila Evropská komise dokument o pokroku, kterého bylo v euro-zóně dosaženo od zveřejnění Zprávy pěti předsedů v roce 2015.

Za toto období byly realizovány některé významné kroky, díky kterým představuje euro-zóna na konci léta roku 2019 vskutku něco jiného, než před 10 lety, kdy byla zjevně nepřipravena na to, aby bezbolestně čelila krizi.

Od posledního zasedání Euroskupiny v prosinci 2018 došlo k výraznému postupu ohledně budoucího Rozpočtového nástroje pro konvergenci a konkurenceschopnost (BICC; viz rubrika Brusel Inside v minulém čísle Měsíčníku EU aktualit). Letošní léto je ve znamení zatím nedokončené snahy o kompromis při jeho včlenění do Programu na podporu reform.

Další pokrok vykazaly snahy o přizpůsobení se Evropského stabilizačního mechanismu (ESM) případným budoucím potřebám, především s ohledem na funkčnost mechanismu jistění (back stop) v podobě úvěrové linky v rámci Jednotného fondu pro řešení krizí (Single Resolution Fund; SRF). Toto jistění bude sloužit jako poslední možnost při podpoře účinnosti Jednotného mechanismu pro řešení krizí bank (Single Resolution Mechanism; SRM) a jeho případné splácení bude prováděno následnými příspěvky od bankovního sektoru. Vzhledem k tomu, že SRF se bude reálně finančně naplňovat postupně a své požadované výše dosáhne až v roce 2024 (čímž je řečeno, že jeho současné reálné finanční možnosti jsou zatím nižší), je velmi důležité pečlivě sledovat, v jakém stavu se evropský bankovní sektor aktuálně nachází.

Odolnost a lepší funkčnost euro-zóny tak úzce souvisí též s aktivitami vedoucími k dokončení Bankovní unie a Unie kapitálových trhů ve směru omezení rizikivosti prostředí v bankovním a šířeji finančním sektoru. Velkou výzvou zde zůstává vyřešení a praktické zavedení Společného systému pojištění vkladů pro euro-zónu. V případě Unie kapitálových trhů, jež je v jistém smyslu považována za nadstavbu Bankovní unie a velmi užitečný krok pro vytvoření skutečné finanční unie v EU, má podpořit integraci kapitálových trhů a pomoci jejich schopnosti odolávat vnějším i vnitřním rizikům, jež mohou ohrožovat stabilitu prostředí EMU.

Zdraví bankovního sektoru

V tomto kontextu zaměříme další a detailnější pozornost tématu zdraví bankovního sektoru. Výše zmíněný hodnotící a bilanční dokument o stavu a perspektivách euro-zóny se též odkazuje

na aktuální zprávu Evropské komise o vývoji rizikových úvěrů v EU i analýzu dalších rizikových faktorů, kterým v současnosti čelí bankovní sektor v EU.

Podle této zprávy úroveň rizikových úvěrů v EU nadále klesá směrem k hodnotám před krizí. Podíl úvěrů se selháním v bankách EU se od roku 2014 snížil o více než polovinu. Ve třetím čtvrtletí 2018 tak činil 3,3%, když se meziročně snížil o 1,1 procentního bodu.

Zmiňovaná zpráva má sloužit jako zásadní podklad pro diskusi o dokončení Bankovní unie. I přes zjevné zlepšení dosahují podíly úvěrů se selháním v některých členských státech neudržitelně vysokých hodnot (viz dále) a z pohledu stability finančního systému si stále zasluhují zvýšenou pozornost.

Přijátá opatření, která posílila schopnost bank obstát v krizích, zahrnovala upevnění solventnosti bank, jejich pozic využívajících pákový efekt, a jejich likviditu; došlo k podstatnému zlepšení správy bankovního sektoru a dohledu nad ním.

Průměrný kapitálový poměr Tier 1 v bankách EU činil na konci roku 2018 15,54 %. Silnější kapitálová pozice se projevuje vyšším pákovým poměrem; ten činil na konci roku 2018 5,28 %, což bylo výrazně výše než požadovaná 3 %. Ukazatel krytí likvidity dosáhl na konci roku 2018 vysoké hodnoty 145,61 % (o více než 2 procentní body výše, než o rok dříve).

Ke zlepšování situace s rizikovými úvěry v EU v současné době zejména přispívá vedle ožívání evropské ekonomiky implementace bankovního balíčku (z listopadu 2016), kterým je zaváděn pevnější rámec pro regulaci bank a dohled nad nimi (balíček přezkoumává Směrnici o ozdravných postupech a řešení krize bank, Nařízení o SRM, Směrnici o kapitálových požadavcích (CRD IV) a nařízení o kapitálových požadavcích (CRR), s cílem dále snížit rizikovost prostředí v bankovním sektoru).

Současně bylo dosaženo dohody ohledně Směrnice o rámcích pro preventivní restrukturalizaci, druhé šanci a opatření ke zvýšení účinnosti postupů restrukturalizace, insolvence a oddlužení, které jsou založeny na systémech, které se již v některých členských státech pozitivně osvědčily. Má tím dojít k podpoře životaschopných podniků v jejich včasné restrukturalizaci. Podnikatelům by měla být v odůvodněných případech poskytnuta druhá šance zahájit nové podnikání, aniž by byli postihováni za předchozí podnikatelský neúspěch. Toto opatření je považované za významný krok, neboť účinná pravidla pro restrukturalizaci a insolveni mají pro prevenci rizikových úvěrů a jejich snižování zásadní význam.

Hlavní téma



I přes klesající podíl rizikových úvěrů a úvěrů se selháním je situace v jednotlivých členských státech navzájem velmi odlišná. Celkem 14 členských států vykázalo hodnotu ukazatelů míry úvěrů se selháním pod úrovní 3 % a jejich bankovní sektor tak může být považován za zdravý a nízkorizikový. U tří států je to však více než 10 % (Portugalsko 11,3 %, Kypr 21,8 %, Řecko dokonce 43,5 %), přičemž na úrovni nedaleko 10 % se stále pohybuje například Itálie (9,5 %), Bulharsko (8,6 %),

Chorvatsko (7,9 %) či Irsko (7,8 %). Nejzdravějším bankovním sektorem z pohledu četnosti rizikových úvěrů je Lucembursko (0,9 %); výborná situace je též ve Finsku, Švédsku a Velké Británii. Česká republika zaujímá s 2,1 % 8. místo v unijním srovnání a nachází se stále ve skupině zemí s velmi zdravým bankovním sektorem.

Celkovou aktuální situaci s úvěry v selhání znázorňuje následující tabulka:

	Celkové úvěry v selhání (% vůči celkové výši úvěrů)	Úvěry v selhání v soukromém sektoru (% vůči celkové výši úvěrů v soukromém sektoru)	Celkové rezervy na ztráty z úvěrů (% vůči celkovému objemu rizikových úvěrů)
Belgie	2,2	3,0	54,6
Bulharsko	8,6	13,6	64,3
Česká republika	2,1	4,0	65,2
Dánsko	2,3	2,8	36,7
Německo	1,6	2,6	85,5
Estonsko	1,7	2,2	41,0
Irsko	7,8	10,9	37,2
Řecko	43,5	47,3	51,0
Španělsko	4,0	5,1	63,0
Francie	2,8	3,9	65,3
Chorvatsko	7,9	12,3	74,2
Itálie	9,5	12,4	59,3
Kypr	21,8	37,4	52,3
Lotyšsko	6,0	8,1	39,2
Litva	2,9	3,7	35,7
Lucembursko	0,9	2,1	43,6
Maďarsko	6,1	8,1	78,1
Malta	2,9	5,0	51,8
Nizozemsko	1,9	2,6	35,1
Rakousko	2,8	3,8	66,8
Polsko	6,5	7,1	68,0
Portugalsko	11,3	12,6	58,8
Rumunsko	5,7	7,4	77,4
Slovinsko	6,9	9,1	70,1
Slovensko	3,6	3,9	86,0
Finsko	1,1	1,9	33,5
Švédsko	1,2	1,5	35,6
Velká Británie	1,2	2,1	50,1
EU	3,3	n.a.	59,4

Zdroj: Evropská komise



Hlavní téma

Jasným cílem Evropské komise v úsilí o snížení rizikovosti bankovního sektoru a další redukci míry úvěrů v selhání je omezení nákladů pro daňového poplatníka v důsledku angažovanosti veřejného sektoru při sanaci a ozdravování zasažených bankovních systémů a zajištění ochrany vkladatelů. Toto úsilí vedlo k tomu, že jen za poslední tři sledované roky byly z rozvah bank odstraněny úvěry se selháním v celkovém objemu 112 mld. EUR (82 mld. EUR v Itálii, 24 mld. EUR v Portugalsku, 6 mld. EUR na Kypru).

Celkový aktuální objem rizikových úvěrů ve fázi selhání v EU však stále činí přibližně 786 mld. EUR a s ohledem na ekonomický výkon a jeho perspektivy především v tomto ohledu zasažených státech představuje obrovské riziko z pohledu způsobu jeho řešení, připravenosti nového systému vytvořeného pro tento účel i z hlediska vážnosti možných vyvolaných sociálně-ekonomických dopadů.

Restrukturalizace, insolvence a sekundární trh s úvěry

Patřičná pozornost by tak měla být věnována procesům restrukturalizace dluhů, insolventnosti a vymáhání pohledávek, jež by s dalšími strukturálními reformami mohly podstatně zvýšit svoji účinnost.

Efektivní a předvídatelné rámce pro vymáhání pohledávek a insolvenční představy klíčové prvky, které bankám pomáhají řešit rizikové a problematické úvěry a zabráňovat jejich vzniku v budoucnu.

Vzhledem k úzké propojenosti s různými oblastmi práva, jež jsou v pravomoci jednotlivých členských států, a závislosti na politických rozhodnutích, jejichž rozměr je širší, než jen technické řešení problémů spojených s rizikovými úvěry, je harmonizace právního rámce a následného společného postupu v této oblasti neobyčejně složitá.

Velký význam má též fungování sekundárních trhů s rizikovými a problematickými úvěry. Společný postup v rámci EU by se měl též zaměřit na využití dosud ne zcela naplněného potenciálu, který sekundární trh s problematickými úvěry nabízí.

Role tohoto nástroje je dvojí: za prvé může výrazně přispět k řešení již vzniklého stávajícího problému; za druhé jeho funkčnost může vést k preventivnímu a obezřetnému chování, které zabrání budoucímu hromadění problematických úvěrů v rozvahách bank.

Můžeme-li shrnout, dosud bylo dokončeno, nachází se těsně před dokončením či je v pokročilé fázi realizace 14 konkrétních opatření, jež přispívají k ozdravení bankovního a finančního sektoru:

- Provedení výkladu stávajících dohledových pravomocí stanovených v právních předpisech EU, pokud jde o tvorbu opravných položek a rezerv na úvěry v selhání;

- Řešení možné nedostatečné tvorby opravných položek a rezerv prostřednictvím jejich automatického a časově vázaného vytváření;

- Rozšíření pokynů Jednotného mechanismu dohledu (Single Supervision Mechanism; SSM) ohledně úvěrů se selháním též na malé banky;

- Přijetí celoevropských pokynů pro správu nevýkonných expozic;

- Přijetí nových pokynů pro poskytování, monitorování a vnitřní správu úvěrů bankami;

- Vyvinutí makroobezřetnostních přístupů k řešení nárůstu úvěrů v selhání v budoucnu;

- Zvýšení požadavků na poskytování informací o kvalitě aktiv a úvěrech v selhání u všech bank;

- Zlepšení informací o úvěrových expozicích, jež budou od bank vyžadovány;

- Posílení datové infrastruktury pro úvěry se selháním, včetně potenciálních platform pro transakce;

- Vytvoření plánu pro společnosti spravující aktiva;

- Vytvoření sekundárních trhů pro úvěry se selháním;

- Srovnávací hodnocení vnitrostátních režimů pro vymáhání úvěrů a insolvenční;

- Posilování důrazu na insolvenční problematiku v rámci Evropského semestru;

- Posílení ochrany zajištěných věřitelů.

Posílení obezřetnosti

V rámci balíčku návrhů týkajících se úvěrů v selhání, které byly předloženy v březnu 2018, navrhla Evropská komise nařízení, kterým se mění Nařízení o kapitálových požadavcích; to zavede povinné obezřetnostní jištění krytí, které má zamezit riziku nedostatečného vytváření opravných položek a rezerv pro budoucí problematické a rizikové úvěry ve fázi selhání.

Nařízení bylo přijato letos v dubnu; vyžaduje, aby banky měly dostatečné krytí ztrát z úvěrů (společné minimální úroveň krytí) u nově vytvořených úvěrů, pokud se z nich stanou nevýkonné expozice. Pokud banka nesplňuje použitelnou minimální úroveň krytí, musí chybějící částku odečíst ze svého vlastního kapitálu.

V rámci obezřetnostního jištění závisí příslušný požadavek na minimální krytí na dvou hlavních vstupních proměnných – zda je nevýkonná expozice částečně nebo zcela kryta způsobitým zajištěním úvěrového rizika; a na době, po kterou byla expozice klasifikována jako nevýkonná.



Požadavky krytí pro banky se postupně zvyšují až na 100 % (po třech letech u nezajištěných nevykonných expozic, po devíti letech u nevykonných expozic zajištěných nemovitostmi, po sedmi letech u nevykonných expozic zajištěných jiným způsobilým zajištěním úvěrového rizika). Tento přístup odráží zvýšené riziko vyplývající ze starších nevykonných expozic, i když jsou zajištěné. Čím déle zůstávají nevykonné expozice v rozvahách bank, tím jsou banky méně úspěšné při získávání svých peněz zpět. Cílem opatření je tak motivovat banky k proaktivnímu a včasnému řízení jejich nevykonných expozic. K úspěšnému zpětnému získávání prostředků dochází obvykle v prvních letech po klasifikaci expozice jako nevykonné. Nařízení zavádí společnou definici nevykonných expozic.

Celkově obezřetnostní jistění sníží rizika ohrožující finanční stabilitu, vyplývající z vysokých úrovní nedostatečně krytých nevykonných expozic tím, že se zabrání nahromadění či zvyšování těchto nevykonných expozic s potenciálem přelévání, zejména při napjaté situaci na trhu. Na druhé straně to též pomůže zajistit, aby bankovní instituce měly dostatečné krytí ztrát z nevykonných expozic, čímž si v době ztížených podmínek ochrání svou rentabilitu, kapitál i náklady na financování. To může přispět k zajišťování stabilnějšího, méně procyklického financování podnikatelského sektoru i domácností.

Směrnice o obsluhovatelích úvěrů, kupcích úvěrů a vymáhání kolaterálu

Loňský březnový balíček též obsahuje návrh směrnice, jež by bankám umožnila účinněji řešit úvěry, z nichž se stanou úvěry problematické a rizikové, prostřednictvím zlepšení podmínek buď pro prodej úvěru třetí straně na sekundárním trhu, anebo pro vymáhání kolaterálu, který byl použit pro zajištění úvěru.

Jedním z nejvýznamnějších cílů je posílení rozvoje sekundárních trhů, kde banky mohou prodávat úvěry v selhání jak na vnitrostátní úrovni, tak též v ostatních členských státech při zachování obvyklé vysoké úrovně ochrany dlužníků. Směrnice zavádí harmonizovaný a méně restriktivní režim pro kupce a obsluhovatele úvěrů a odstraňuje zbytečné překážky pro přeshraniční charakter těchto aktivit. Směrnice by měla stimulovat funkčnost sekundárního trhu s úvěrem v rámci EU a následně přispět ke snížení objemu rizikových úvěrů.

Druhým významným cílem je zavedení doplňkového mechanismu pro urychlené mimosoudní vymáhání kolaterálu. Bankám a obchodním vypůjčovatelům (nikoliv spotřebitelům) by bylo umožněno dohodnout se předem formou smlouvy na způsobu rychlého vymáhání kolaterálu věřiteli v případě, že obchodní vypůjčovatel nesplácí. To by zvýšilo šance zajištěných věřitelů na zpětné získání hodnoty a mělo vytvořit preventivní podmínky pro zabránění nahromadění budoucích rizikových úvěrů.

Komparace vnitrostátních insolvenčních režimů

V současné době Evropská komise provádí srovnávací analýzu vnitrostátních režimů pro vymáhání úvěrů, které zahrnují individuální vymáhání i společné vymáhání a insolvenční řízení. Cílem je získat autentický obraz o prodleních a míře zpětného získání hodnoty, čemuž banky čelí v důsledku selhání jejich dlužníků. Významným faktorem je v této věci soudní kapacita v jednotlivých členských státech.

Evropská platforma pro úvěry v selhání

Rada EU vyzvala Evropskou komisi, Evropskou centrální banku a Evropský orgán pro bankovnínictví (EBA) ke zvážení společné transakční platformy pro úvěry v selhání s cílem povzbuzení sekundárního trhu s úvěry.

Platforma pro transakce s úvěry v selhání s působností pro celou EU by byla elektronickým tržištěm, kde si držitelé úvěrů v selhání – bankovní i nebankovní věřitelé – a investoři, kteří mají zájem, mohou vyměňovat informace o portfoliích úvěrů v selhání a s nimi obchodovat (výměna informací samozřejmě respektuje obecné nařízení o ochraně osobních údajů). Taková platforma má potenciál řešit některé stávající příčiny tržního selhání na sekundárním trhu rizikových úvěrů, včetně informační asymetrie mezi prodávajícími a kupujícími, či vysokých transakčních nákladů.

Důsledkem by mohlo být usnadnění přístupu k trhům s rizikovými úvěry pro investory, a pomoc bankám zvýšit objem prodávaných rizikových úvěrů a vyčistit své rozvahy, navíc za vyšší prodejní ceny, než bývá obvyklé v současnosti.

Platforma může být vnímána jako důležitá, nízkonákladová investice do infrastruktury finančního trhu, jež zabraňuje novému nakupení velkého objemu budoucích rizikových úvěrů v rozvahách úvěrových institucí.

Snížování rizik v bankovním sektoru a obecněji v sektoru finančního zprostředkování je významným příspěvkem pro stabilní fungování euro-zóny i celé ekonomiky EU. Objem rizikových úvěrů, zvláště v některých členských státech, představoval a stále představuje odraz systémové poruchy, vyžadující strukturální změny. Pro tyto členské státy to byl či stále je problém, který se nevyřeší cyklickým oživením. Nahromaděné břemeno rizikových úvěrů a potřeba tento problém řešit bude dlouhodobě podvazovat jejich ekonomický potenciál bez ohledu na konkrétní cyklickou fázi.

Navrženou sadu opatření je možné vnímat jako nástroje, které napomohou posílit funkčnost a efektivnost procesu finančního zprostředkování a tím přispěje k odstraňování dalších ze zbývajících systémových překážek, jimž prostředím EMU stále musí čelit.

Petr Zahradník

Milníkem pro EU v uvědomění si nutnosti zajištění bezpečnosti dodávek energie a koordinaci energetické politiky na nadnárodní úrovni byl projev Tonnyho Blaira v Hampton Court v roce 2005, který zde hovořil o nutnosti sjednotit energetickou politiku EU. Jaké jsou možnosti pro získání finanční podpory na energetické projekty?



EU Seriál

FINANČNÍ PODPORA PRO ENERGETICKÉ PROJEKTY

Přehled nástrojů, skrze které lze získat financování pro energetické projekty

Popis		Alokace 2014-2020 (na energetické projekty)
Evropské strukturální a investiční fondy		
Kohezní fond	- Podpora projektů v oblasti transevropských sítí, z oblasti energetiky projekty na úspory energie, využití OZE, rozvoj železniční a veřejné dopravy aj. - Projekty prioritního zájmu - Projekty v rámci CEF	63,4 mld. eur (bez CEF) pro ČR 6,3 mld. eur
Nástroj pro propojení Evropy (CEF)	- Pro příjemce pomoci v rámci Kohezního fondu (15 zemí EU) - Rozdělen do tří sektorů: Energy, Telecom a Transport	zhruba 30 mld. eur; 5,35 mld. eur na energetické projekty
Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF)	Podpora skrze operační programy v jednotlivých zemích EU, jednou z priorit ERDF v aktuálním období je nízkouhlíková ekonomika a v rámci jednotlivých regionů jsou stanoveny minimální limity podpory, která na nízkouhlíkové projekty musí být vyčleněna (min. 12 - 20 %)	12 mld. eur pro ČR
OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Podpora zejména v rámci prioritní osy 3 - Účinné nakládání energií, rozvoj energetické infrastruktury a obnovitelných zdrojů energie, podpora zavádění nových technologií v oblasti nakládání energií a druhotných surovin	1,14 mld. eur v rámci PO 3
OP Životní prostředí	- Financování v rámci prioritní osy 5 – Energetické úspory - Podpora snížení energetické náročnosti budov a zvýšení využití OZE, zvýšení energetického standardu veřejných budov	549,3 mil. eur
Krajské kotlíkové dotace	Podpora v rámci OP ŽP Prioritní osa 2, Specifický cíl 2.1 s cílem snížit emise z lokálního vytápění domácností podléjící se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek	9 mld. Kč
OP Praha – pól růstu ČR	Podpora energetických projektů zejména v rámci Prioritní osy 2 - Udržitelná mobilita a energetické úspory, tematický cíl 4 Podpora přechodu na nízkouhlíkové hospodářství ve všech odvětvích	60,5 mil. eur
OP Doprava	Zejména Prioritní osa 2 Silniční infrastruktura na síti TEN-T a veřejná infrastruktura pro čistou mobilitu	33,84 mil. eur
Integrovaný regionální operační program	Podpora energetických projektů zejména v rámci prioritní osy 2, specifický cíl 2.5 Snížení energetické náročnosti v sektoru bydlení	623 mil. eur
Národní programy		
Úspory energie s rozumem	Program pod správou MPO s cílem pomoci připravit projekty tak, aby bylo dosaženo max. výše úspor nákladů a energie	
ENERG	Doplňk k programu Úspory energie s rozumem, jedná se o zvýhodněné úvěry pro projekty na úsporu energie, které jsou realizovány pouze v Praze	až do výše 70 % způsobilých výdajů
EFEKT 2017-2021	Státní program na podporu úspor energie, zaměřen na realizaci energeticky úsporných opáření, na zvyšování účinnosti užití energie a snižování energetické náročnosti	750 mil. Kč
Komunitární programy		
Horizon 2020	- Projekty pro zdokonalení technologií čisté energie, inteligentní energetické sítě, skladování energie apod. - Informace o projektech jsou k dispozici v Horizon 2020 Energy Efficiency data hubu	zhruba 5,9 mld. eur pro energetické projekty
Evropská investiční banka (EIB) a EIF	- EIB podporuje energetické projekty v oblasti produkce z OZE, budování infrastruktury či využívání nových technologií - Podpora projektů v oblasti energetiky také skrze program InvestEU (Investiční plán pro Evropu; společná iniciativa s Evropskou komisí)	V roce 2018 pomohly půjčky EIB vybudovat 26 000 km sítí a generovat 15 228 MWh elektřiny (86 % přitom z OZE)

Zdroj: Evropská komise, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo průmyslu a obchodu

Statistické okénko



Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020: Zaměstnanost; Investice do VaV; Emise skleníkových plynů (cílem EU je 80 %); Podíl energie z OZE; Podíl vysokoškolsky vzdělaných; Počet osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením (kumulativně od roku 2008, cílem je snížit jejich počet v EU o 20 mil.). Zdrojem dat je Eurostat. Pro více informací navštivte goo.gl/2Buxd9

Vybrané ukazatele strategie Evropa 2020

	Zaměstnanost (20-64 let; %)				Investice do VaV (% HDP)				Emise skleníkových plynů (1990=100)			
	2016	2017	2018	Cíl	2015	2016	2017	Cíl	2013	2014	2015	2016
Belgie	67,7	68,5	69,7	73,2	2,46	2,55	2,58	3,00	78,5	81,2	80,3	79,7
Německo	78,6	79,2	79,9	77,0	2,91	2,92	3,02	3,00	73,5	73,8	74,2	74,1
Estonsko	76,6	78,7	79,5	76,0	1,47	1,25	1,29	3,00	52,5	45,1	48,9	52,0
Irsko	71,4	73,0	74,1	69,0	1,19	1,19	1,05	2,00	105,0	109,3	113,1	112,9
Řecko	56,2	57,8	59,5	70,0	0,96	0,99	1,13	1,20	96,6	93,0	89,8	93,6
Španělsko	63,9	65,5	67,0	74,0	1,22	1,19	1,20	2,00	115,9	120,0	116,7	121,8
Francie	70,0	70,6	71,3	75,0	2,27	2,25	2,19	3,00	84,7	85,8	85,8	86,6
Itálie	61,6	62,3	63,0	67,0	1,34	1,37	1,35	1,53	83,4	85,0	84,8	84,1
Kypr	68,7	70,8	73,9	75,0	0,48	0,53	0,56	0,50	140,8	141,7	150,6	155,7
Lotyšsko	73,2	74,8	76,8	73,0	0,63	0,44	0,51	1,50	43,5	43,8	44,0	44,3
Litva	75,2	76,0	77,8	72,8	1,04	0,84	0,88	1,90	41,4	42,1	42,1	42,7
Lucembursko	70,7	71,5	72,1	73,0	1,28	1,30	1,26	2,30	91,2	88,6	87,9	90,8
Malta	71,1	73,0	75,0	70,0	0,75	0,58	0,55	2,00	139,4	110,4	98,8	112,2
Nizozemsko	77,1	78,0	79,2	80,0	1,98	2,00	1,99	2,50	87,8	91,7	91,7	90,9
Rakousko	74,8	75,4	76,2	77,0	3,05	3,13	3,16	3,76	98,9	101,9	103,0	106,2
Portugalsko	70,6	73,4	75,4	75,0	1,24	1,28	1,32	2,70	110,1	117,0	114,4	122,8
Slovinsko	70,1	73,4	75,4	75,0	2,20	2,01	1,86	3,00	89,4	90,4	94,9	93,8
Slovensko	69,8	71,1	72,4	72,0	1,17	0,79	0,88	1,20	55,5	56,9	57,6	59,2
Finsko	73,4	74,2	76,3	78,0	2,90	2,74	2,76	4,00	84,0	79,0	83,1	79,5
Bulharsko	67,7	71,3	72,4	76,0	0,96	0,78	0,75	1,50	57,6	60,7	58,2	60,5
Česko	76,7	78,5	79,9	75,0	1,93	1,68	1,79	1,00	64,3	64,8	65,8	65,3
Dánsko	77,4	76,9	78,2	80,0	3,06	3,12	3,06	3,00	74,2	70,5	73,5	70,5
Chorvatsko	61,4	63,6	65,2	62,9	0,84	0,84	0,86	1,40	74,6	76,0	76,5	78,7
Maďarsko	71,5	73,3	74,4	75,0	1,36	1,20	1,35	1,80	61,6	65,1	65,6	68,5
Polsko	69,3	70,9	72,2	71,0	1,00	0,96	1,03	1,70	81,9	82,6	84,5	87,7
Rumunsko	66,3	68,8	69,9	70,0	0,49	0,48	0,50	2,00	47,0	47,1	46,3	46,1
Švédsko	81,2	81,8	82,6	80,0	3,26	3,27	3,33	4,00	77,3	76,6	76,4	76,3
UK	77,5	78,2	78,7	n/a	1,67	1,68	1,67	n/a	69,0	66,9	63,8	62,4
EU	71,1	72,2	73,2	75,0	2,04	2,04	2,07	3,00	77,5	78,1	77,8	78,3

	Podíl energie z OZE (%)				Vysokoškolsky vzdělaní (30-34 let; %)				Chudoba (rozdíl od 2008; tis. os.)			
	2015	2016	2017	Cíl	2016	2017	2018	Cíl	2016	2017	2018	Cíl
Belgie	7,9	8,7	9,1	13	45,6	45,9	47,6	47,0	141	102	56	-380
Německo	14,9	14,9	15,5	18	33,2	34,0	34,9	42,0	-310	-828	n/a	n/a
Estonsko	28,4	28,6	29,2	25	45,4	48,4	47,2	40,0	28	15	27	n/a
Irsko	9,1	9,3	10,7	16	54,6	54,5	56,3	60,0	110	38	n/a	-200
Řecko	15,4	15,1	16,3	18	42,7	43,7	44,3	32,0	743	655	302	-450
Španělsko	16,2	17,4	17,5	20	40,1	41,2	42,4	44,0	2 040	1 450	1 261	-1400
Francie	15,2	15,9	16,3	23	43,6	44,3	46,2	50,0	313	-379	n/a	-1900
Itálie	17,5	17,4	18,3	17	26,2	26,9	27,8	26,0	3 055	2 325	n/a	-2200
Kypr	9,4	9,3	9,9	13	53,4	55,9	57,1	46,0	53	34	n/a	-27
Lotyšsko	37,5	37,1	39,0	40	42,8	43,8	42,7	34,0	-186	-196	-197	-121
Litva	25,8	25,6	25,8	23	58,7	58,0	57,6	48,7	-39	-68	n/a	-170
Lucembursko	5,1	5,4	6,4	11	54,6	52,7	56,2	66,0	42	54	n/a	-6
Malta	5,2	6,2	7,2	10	32,0	33,5	34,2	33,0	9	7	8	-7
Nizozemsko	5,7	5,9	6,6	14	45,7	47,9	49,4	40,0	364	432	412	-100
Rakousko	32,8	33,0	32,6	34	40,1	40,8	40,7	38,0	-156	-135	-187	-235
Portugalsko	28,0	28,4	28,1	31	34,6	33,5	33,5	40,0	-163	-359	-535	-200
Slovinsko	21,9	21,3	21,6	25	44,2	46,4	42,7	40,0	10	-16	-34	-40
Slovensko	12,9	12,0	11,5	14	31,5	34,3	37,7	40,0	-161	-255	n/a	n/a
Finsko	39,3	39,1	41,0	38	46,1	44,6	44,2	42,0	-14	-62	-17	n/a
Bulharsko	18,2	18,8	18,7	16	33,8	32,8	33,7	36,0	-531	-654	-1 106	-260
Česko	15,0	14,9	14,8	13	32,8	34,2	33,7	32,0	-191	-299	-302	-100
Dánsko	31,4	32,6	35,8	30	47,7	48,8	49,1	40,0	64	93	124	-22
Chorvatsko	29,0	28,3	27,3	20	29,3	28,7	34,1	35,0	-162	-237	-308	n/a
Maďarsko	14,4	14,3	13,3	13	33,0	32,1	33,7	34,0	-253	-329	-908	-450
Polsko	11,7	11,3	10,9	15	44,6	45,7	45,7	45,0	-3 270	-4 218	-4 516	-1500
Rumunsko	24,8	25,0	24,5	24	25,6	26,3	24,6	26,7	-1 420	-2 074	-2 755	-580
Švédsko	53,6	53,8	54,5	49	51,0	51,3	52,0	45,0	432	237	293	n/a
UK	8,4	9,2	10,2	15	48,2	48,3	48,8	n/a	290	256	n/a	n/a
EU	16,7	17,0	17,5	20	39,2	39,9	40,7	40,0	835	-4 412	n/a	n/a

Tato publikace je považována za doplňkový zdroj informací našim klientům i nejširší veřejnosti. Na informace uvedené v ní nelze pohlížet tak, jako by šlo o údaje nezvratné a nezměnitelné. Publikace je založena na nejlepších informačních zdrojích dostupných v době tisku. Použité informační zdroje jsou všeobecně považované za spolehlivé, avšak Česká spořitelna, a.s. ani její pobočky či zaměstnanci neručí za správnost a úplnost informací. Autoři považují za slušnost, že při použití jakékoliv části tohoto dokumentu, bude uživatelem tento zdroj uveden.

Některé obrázky použité v této publikaci pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise. Icon made by Freepik from www.flaticon.com.
Vydáváno pod evidenčním číslem Ministerstva kultury ČR: MK ČR E 16338, ISSN on-line: 1801-5042, ISSN tisk: 1801-5034.

